Dnro 001/81/2022

Miika Sahamies

21.2.2022

Eduskunta
Hallintovaliokunta
Hav@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 10.2.2022

HE 232/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Akava ry lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lausunnon pääkohdat

- Akava pitää hallituksen esityksen tavoitteita erittäin kannatettavina. Osaava työvoima on Suomen tärkein kilpailukykytekijä.
- Lakiuudistuksessa esitetyt keinot kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelemiseksi ja Suomeen jäämiseksi ovat oikeansuuntaisia, mutta tutkijoiden kohdalla tarvitaan vielä jatkotyöstämistä.
- Tutkijakoulutuksen piirissä oleville väitöskirjatutkijoille on myönnettävä mahdollisuus oleskelulupaan koko tutkinnon suorittamisen suunnitelluksi ajaksi, vastaamaan esitystä opiskelijoita koskevista uudistuksista.
- Työelämän osaamistarpeisiin vastaamiseksi tarkastelu on ulotettava myös toisen asteen opiskelijoihin, joita ei nyt huomioida esityksessä riittävästi.

Akava pitää hallituksen esityksen tavoitteita erittäin kannatettavina. Esitetyt toimenpiteet korkeakouluopiskelijoiden maahantulokäytänteiden parantamiseksi ovat tärkeä osa kokonaisuutta, jolla pyritään takaamaan Suomen osaamiseen perustuva kilpailukyky: vastaamaan maassa vallitsevaan työvoimapulaan sekä tuleviin demografisiin haasteisiin.

Akava pitää oikeansuuntaisena toimena esitykseen sisältyvää mahdollisuutta myöntää Suomessa korkeakouluopinnot tai tutkimuksen loppuun suorittaneelle kolmannen maan kansalaiselle oleskelulupa kahdeksi vuodeksi työnhakua ja yritystoiminnan aloittamista varten. Akava olisi kuitenkin valmis edistämään oleskeluluvan myöntämistä kaikille Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneille pysyvästi nyt esitetyn kahden vuoden sijaan.

Kannatettavista tavoitteistaan huolimatta esitys ei ota riittävällä tavalla huomioon tutkijoita, joiden oleskeluluvat ovat rajattuja

rahoituskauden/työsuhteen pituuteen ja ovat näin ollen käytännössä kestoltaan noin vuoden kerrallaan. Akava edellyttää, että tieteellistä jatkotutkintoa suorittavien osalta tutkijan oleskelulupa myönnetään kerralla korkeakoulun kanssa tehtävän tutkijan vastaanottosopimuksen (hosting agreement) mukaisesti suunnitelluksi jatkotutkinnon suorittamisen ajaksi (lisensiaatin tai tohtorin tutkinto) ja muiden direktiivin mukaisten tutkijoiden osalta työsuhteen/rahoituskauden keston mukaan, mutta (molemmissa) esimerkiksi enintään neljäksi (4) vuodeksi.

Pitkän tähtäimen osaajapulaan vastaamiseksi tarvitaan kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnin vahvistamista korkeakouluihin, mutta myös ammatilliseen koulutukseen ja lukioihin. Akava pitää välttämättömänä, että tarkastelu ulotetaan jatkossa korkeakouluopiskelijoiden ohella myös toisen asteen opiskelijoihin, jotka nyt valitettavasti jäävät lakiuudistusten ulkopuolelle. Akavan mukaan kansainvälistymispyrkimysten tulee olla toisen asteen opiskelijoiden osalta samansuuntaisia kuin korkeakouluilla sekä koulutusviennissä että -tuonnissa. Lisäksi on tärkeää, että yritykset ja organisaatiot otetaan koulutuksen yhteistyökumppaneiksi, millä tavoin edistetään opiskelijoiden työllistymisen edellytyksiä.

Akava ry:n puolesta

Miika Sahamies
johtava asiantuntija